

in Batavia nodig voor de reeds in de generale missive van 8 april 1766 genoemde gewone uitgaven. Om de tekorten op te vangen is er in die maand, in afwachting van de aanvoer van opium, van de Opium Sociëteit f 384.000 gevorderd. Bovendien is op 17 juni besloten van particulieren [fol. 237] rsd 200.000 te lenen en van de Weeskamer rsd 100.000 beide tegen de gebruikelijke rente van  $4\frac{1}{2}$  %. Voor het laatste bedrag zijn nu volgens afspraak assignaties uitgegeven. Toen was er met de in mei uit Kaap de Goede Hoop ontvangen f 53.333,- niet meer in de Grote Geldkamer dan f 211.800 Indisch geld, waarvan na aftrek wat naar Malakka en Cheribon is gestuurd, niet meer dan f 14.466 is overgebleven. Dit jaar is er in totaal f 297.683 uit Kaap de Goede Hoop ontvangen. De dagelijkse kas bevatte maar f 412.177, terwijl er voor de peper en het tin die met de koningsvaartuigen uit Palembang waren aangevoerd, f 854.469 nodig was. Samen met de bij resolutie van 19 juni 1766 vastgestelde betaling van tin uit 1762 van f 439.669 is dit f 1.294.138. Er was dus 9 ton te kort. Hoewel er toen dagelijks meer werd ontvangen dan de gewone uitgaven, moest men toch, hoe gunstig het ook zou uitvallen, [fol. 238] 7 ton lenen. Dat was temeer nodig daar op het uitgeven van assignaties tot een bedrag van 5 ton, waartoe op 18 maart 1766 was besloten, maar weinig of niets werd ontvangen. Daaronder moet dan nog rsd 141.100,- gerekend worden van het bij de Compagnie op deposito staande oud kapitaal van Weesmeesters, waarvoor op hun verzoek assignaties zijn uitgegeven. Dat viel onder de vastgestelde 20 ton. Tevens hoorde daar ook nog rsd 100.000 bij die van dit college werd geleend. Voor september ontving men niet veel van belang. Buiten de f 100.000,-, die in dukatons in plaats van duiten naar Ceylon zijn gezonden, werden deze gelden gebruikt ter betaling van producten van het land en andere gewone uitgaven. Hoewel de kleine en de grote kas met de ontvangen gelden en de ruim 4 ton die de Duinenburg en Vlissingen uit Nederland hebben meegebracht, [fol. 239] redelijk waren gevuld, kon er dezer dagen met de Vrouwe Petronella, die via Malakka vaart, niet meer dan f 207.996 naar Bengalen worden meegegeven. Er konden daar geen weinig verlies gevende munten, zelfs geen oude dukatons, bemachtigd worden. Deze geven te Bengalen een verlies van  $5\frac{1}{4}$  %, terwijl dat op nieuwe gekartelde dukatons zelfs  $6\frac{7}{8}$  % is. Die te sturen was niet raadzaam en ook niet die van Spaanse realen, die voor betaling van peper nodig zijn, noch die van payment of duiten. Uit de resoluties van 1 en 8 juli 1766 blijkt hoeveel moeite er is gedaan om de minst verlies gevende munten te verwerven, toen van de vroegere kassier van de Bank Courant [fol. 240] Jacob Lodisio Jacobsz. 42.400 Persiaanse zilveren ropia's voor  $27\frac{1}{2}$  stuiver het stuk en 3715 gouden Persiaanse ropia's tegen rsd  $7\frac{1}{2}$  het stuk zijn aangenomen. De laatste zijn verworven op de voorwaarde dat ze naar Bengalen zouden gaan, waarbij een mogelijke winst weliswaar voor Lodisio is, maar een verlies, dat daar meestal geleden wordt, voor zijn rekening blijft. Dit alles laat zien hoe moeilijk het is het nodige geld voor de handel en andere uitgaven te verwerven, maar ook munten die in Bengalen of elders geen verlies opleveren. De Hoge Regering meent daarom het recht te hebben om op de uitvoering van de bestelling voor 1768 [fol. 241] van 70 ton aan edele metalen en munten aan te dringen, als er maar vier schepen uit Bengalen huiswaarts gaan. Als er, zoals dit jaar, vijf schepen teruggaan dan vraagt men 74 ton zonder dat er op gekort wordt en zeker niet op de gelden die in Bengalen, Coromandel en Ceylon geleend worden. De volgende edele metalen en munten worden gevraagd)

- f 3.600.000 aan bhaar zilver van 11 penningen, 20 grein voor Bengale (en vier ton meer ingevallende U Wel Edele Hoogachtbare, als voorzegt, vijf retourbodems uit die directie begeren)
- f 1.300.000 aan bhaar goud, daarvan f 800.000 voor Chormandel en f 500.000 voor Ceylon
- f 1.200.000 aan nieuwe gekartelde ducatonen, als f 800.000 aan heele en f 400.000 aan halve
- f 600.000 aan nieuwe ronde realen van agten tot den peperhandel
- f 100.000 aan nieuw Nederlands payment als  $\frac{1}{3}$  aan scheepjesschellingen van de munt Zeelandia en